

Commissie Corporate Governance
P/a de heer drs. R. Abma
Ministerie van Financiën
Directie Financiële Markten
Korte Voorhout 7
2511 CW Den Haag

Amsterdam, 5 september 2003

Mijne Heren,

Wij hebben met waardering kennisgenomen van de concept corporate governance code, zoals deze is gepubliceerd op 1 juli jl. (de "Code"). Ook wij zijn ervan overtuigd dat een corporate governance code die voldoet aan internationale standaarden het investeren in Nederlandse beursvennootschappen zal stimuleren en het zorgvuldig bestuur van deze ondernemingen ten goede zal komen.

Wij onderschrijven het commentaar zoals ingediend door VNO-NCW, NVB en acht internationaal georiënteerde beursgenoteerde ondernemingen. Graag lichten wij enkele onderwerpen, die voor ABN AMRO van bijzonder belang zijn, toe.

1. Stemrecht op certificaten van preferente aandelen

1.1 Stemvolmacht aan certificaahouders

Best practice III.2.8 bepaalt, onder meer, dat het administratiekantoor zonder enige beperkingen en onder alle omstandigheden een stemvolmacht verleent aan certificaathouders, die daarom vragen. Tevens beveelt de Commissie de wetgever aan de leden 2, 3 en 4 van ontwerpartikel 2:118a BW (hierna: artikel 118a) te schrappen. Dat zou betekenen dat de wet geen beperking van de stemvolmacht aan certificaathouders onder bepaalde omstandigheden toelaat, bijvoorbeeld in geval van een vijandig bod op de vennootschap of een dreiging van een vijandig bod.

Op 7 juli jl. heeft het VVD kamerlid Blok uw voorstel met betrekking tot artikel 118a bij amendement bij het Wetsvoorstel Aanpassing Structuurregeling (TK 28 179, hierna: het Wetsvoorstel) ingediend. Op 28 augustus jl. heeft de Minister van Justitie het amendement van de heer Blok overgenomen in de Tweede Nota van Wijziging bij het Wetsvoorstel. Naar aanleiding van het wetsgevingsoverleg van 1 september jl. heeft het PvdA kamerlid Douma een amendement ingediend, welke inhoudt dat de voorgestelde leden 2, 3 en 4 van het artikel 118a weer aan het artikel worden toegevoegd. Inmiddels heeft op 4 september jl. het plenaire debat over het Wetsvoorstel plaatsgevonden. Tijdens dit debat deelde de Minister van Justitie mede dat hij begrip had voor de argumenten van de PvdA en het CDA over dit onderwerp. Hij raadde de Tweede Kamer aan om dinsdag 9 september a.s. mee te stemmen met het bovengenoemde amendement van de heer Douma. De Minister van Justitie gaf aan dat hij zal

terugkomen op het onderwerp van de certificering van aandelen in zijn notitie aan de Tweede Kamer over de definitieve Code van uw Commissie.

Wij schetsen, in het kort, de situatie bij ABN AMRO. Het aandelenkapitaal van ABN AMRO bestaat, naast gewone aandelen, uit preferente aandelen. Een gewoon aandeel geeft recht op één stem, een preferent aandeel op 4 stemmen. De reden hiervoor ligt in het feit dat in 1997 het gewone aandeel ABN AMRO is gesplitst in 4 gewone aandelen. Er is destijds om technische redenen niet voor gekozen om ook de overige aandelen te splitsen, maar om aan deze aandelen 4 maal zoveel stemrecht toe te kennen.

De preferente aandelen worden gehouden door Stichting Administratiekantoor ABN AMRO (hierna: "AK ABN AMRO") die in een verhouding van 1:1 certificaten heeft uitgegeven. ABN AMRO heeft, net als verschillende andere ondernemingen, in 2000, de administratievoorwaarden van AK ABN AMRO zodanig aangepast dat de houders van certificaten van preferente aandelen de mogelijkheid wordt geboden om middels volmacht te stemmen in de algemene vergadering van aandeelhouders. Deze volmachten worden doorgaans verleend, behalve bijvoorbeeld in een "oorlogssituatie". Daar de beurskoers van certificaten vele malen lager is dan de beurskoers van gewone aandelen bevatten de administratievoorwaarden van het AK ABN AMRO een regeling die er op neer komt dat aan de certificaathouder een aantal stemmen toekomt dat wordt gerelateerd aan de beurskoers van de certificaten van preferente aandelen in verhouding tot de beurskoers van gewone aandelen. De certificaathouders stemmen derhalve –in "vredestijd"– op grond van de economische / reële waarde van hun kapitaalbreng.

Zoals hierboven vermeld, kan het bestuur van het AK ABN AMRO besluiten de volmachten niet te verlenen indien het bestuur dit strijdig acht met de belangen van de vennootschap, bijvoorbeeld in het geval van een "oorlogssituatie". Indien deze situatie zich voordoet stemt het AK ABN AMRO. Daarmee wordt gewaarborgd dat het stemrecht op de preferente aandelen wordt uitgeoefend in het belang van de vennootschap. Het AK ABN AMRO stemt in zodanige situatie op grond van de nominale waarde van de preferente aandelen.

Wij onderschrijven de argumenten van het CDA en de PvdA die zij brachten tijdens de debatten over het Wetsvoorstel met betrekking tot artikel 118a.

Met het schrappen van de beperkingsmogelijkheden van de stemvolmacht op certificaten van aandelen wordt geen principieel standpunt ingenomen over beschermingsconstructies. Slechts één bepaalde beschermingsmaatregel, te weten de certificering van aandelen, wordt dan uitgesloten. Naast het gevolg dat ABN AMRO in dat geval haar enige bescherming tegen een vijandige overname zal verliezen, is het ook vanwege de volgende redenen niet opportuun dit nu te doen. Op Europees niveau wordt gestreefd naar een "level playing field" op dit gebied. Met deze maatregel zou Nederland uit de pas lopen met Europese ontwikkelingen. Er bestaat op EU niveau (13e richtlijn) - maar ook op nationaal niveau - nog geen consensus over dit onderwerp. Ook het onlangs verschenen EU Action Plan Company Law stelt dat op de korte tot middellange termijn (2003-2008) nog onderzocht moet worden hoe met "shareholders' democracy" om te gaan.

Het argument dat EU overeenstemming op dit gebied lang op zich laat wachten leidt niet direct tot de conclusie dat Nederland voorop dient te lopen in het -overigens niet principieel- aanpakken van beschermingsconstructies, waardoor slechts Nederlandse ondernemingen gemakkelijke overnamekandidaten worden.

Wij verzoeken de Commissie in de definitieve Code zich niet uit te spreken over de afschaffing van de beschermingsmaatregel van certificering van aandelen, maar de aanbeveling aan de wetgever op te nemen de discussie over beschermingsconstructies in het algemeen in EU verband af te wachten.

1.2 Stemrecht op preferente aandelen

Best practice bepaling III.1.2 stelt dat het stemrecht op financieringspreferente aandelen wordt gebaseerd op de reële waarde van de kapitaalbreng. Ter facilitering van deze bepaling beveelt de Commissie aan het voor preferente aandelen mogelijk te maken het stemrecht niet langer te koppelen aan de nominale waarde, maar aan de reële waarde van de kapitaalbreng.

Tijdens de debatten over het Wetsvoorstel is de kwestie van de berekening van het stemrecht op (certificaten van) preferente aandelen niet aan de orde geweest. Wij richten ons daarom op de tekst van de Memorie van Toelichting bij het Wetsvoorstel. Daarin wordt gesteld dat *“ voor de berekening van het stemrecht dat toekomt aan de certificaathouder de administratievoorwaarden een regeling moeten geven ”*. *“Hoe de regeling luidt, zal geheel afhangen van de verhouding tussen aandeel en certificaat. Een algemene wettelijke regeling kan niet worden gegeven zonder in te grijpen in deze contractuele verhouding. Daarvoor voelen wij niet. ”*

Wij verzoeken de Commissie zich aan te sluiten bij de Memorie van Toelichting bij het Wetsvoorstel en de berekening van het stemrecht op certificaten van (preferente) aandelen geen wettelijke basis te geven, maar te laten regelen in de administratievoorwaarden van het administratiekantoor.

2. Beperkingen ten aanzien van commissarissen (best practice bepalingen II.2.4 en II.7.3)

ABN AMRO is een grote internationale onderneming, genoteerd aan diverse effectenbeurzen en kent derhalve een wijdverspreid aandelenbezit. Gezien ABN AMRO's activiteiten in meer dan 60 landen – het merendeel van de werkgelegenheid buiten Nederland- en haar aanzienlijke investeringen in een aantal grote landen (onder andere de Verenigde Staten, Brazilië, Italië, Verenigd Koninkrijk) achten wij het essentieel dat de Raad van Commissarissen deze internationale positie reflecteert. Zo telt de huidige Raad van Commissarissen van twaalf leden een vijftal niet-Nederlandse commissarissen, afkomstig uit onder andere de voor ABN AMRO belangrijke investeringslanden. Het is van groot belang dat deze internationale commissarissen voor de onderneming behouden blijven, respectievelijk dat in de toekomst deze internationale samenstelling van de Raad van Commissarissen blijft gewaarborgd.

ABN AMRO onderschrijft de stelling van de Commissie dat een goede taakvervulling door een commissaris mede afhankelijk is van het aantal commissariaten, die de betrokkene kan uitoefenen. Wij menen echter dat een kwalitatieve bepaling waarin bepaald wordt dat de totale werkbelasting van commissarissen zodanig begrensd dient te zijn dat zij hun commissariaten goed kunnen vervullen meer op zijn plaats is dan een kwantitatieve.

Aangezien de Code de enige corporate governance code binnen Europa is, die een beperking van 5 commissariaten kent, zullen buitenlandse commissarissen eerder een commissariaat bij een Nederlands beursgenoteerde onderneming afslaan, omdat de Code ook zijn vrijheid tot het accepteren van niet-Nederlandse commissariaten beperkt.

Op grond van best practice bepaling II.2.1 stelt de Raad van Commissarissen een profielschets op voor de Raad. Bij de benoeming van een commissaris dient de Raad van Commissarissen rekening te houden met de profielschets. Daarnaast zullen de volgende omstandigheden ter beoordeling voorliggen of de kandidaat-commissaris zijn taak bij de vennootschap naar behoren kan vervullen:

- Het huidige takenpakket van de kandidaat-commissaris. Zo zal een gepensioneerde commissaris meer tijd ter beschikking hebben dan een commissaris die daarnaast ook een fulltime functie vervult.
- De onderlinge taakverdeling binnen de Raad van Commissarissen. Sommige commissarissen kunnen een zwaardere of minder zware taak hebben. Niet alle commissarissen hebben bijvoorbeeld zitting in (één van) de kerncommissies van de Raad van Commissarissen.

- De omvang van de Raad van Commissarissen. Bij een grote Raad van Commissarissen kunnen de individuele commissarissen een minder zwaar takenpakket hebben.
- De aard, omvang en bijzondere eisen van de vennootschap. De taak van de Raad van Commissarissen zal bij de ene beursgenoteerde vennootschap zwaarder zijn dan bij de andere. De commissie laat elke beursgenoteerde onderneming even zwaar meetellen. Bovendien verhoudt zich deze best practice bepaling niet met de best practice bepaling voor bestuurders die de vervulling van twee commissariaten als niet-president voor bestuurders toelaat.

Het verdient dan ook aanbeveling om het aantal toegestane commissariaten per commissaris afhankelijk te maken van de bovenstaande beoordelingscriteria. Tenslotte zal de onderneming met een (kandidaat-) commissaris afspraken kunnen maken inzake diens tijdsbesteding en de door hem nog te aanvaarden (c.q. af te stoten) commissariaten.

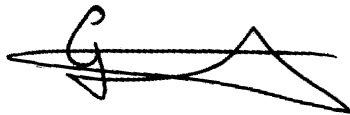
De best practice bepaling II.7.3 stelt dat een commissaris uitsluitend mag beleggen in beursgenoteerde beleggingsfondsen of door middel van een vrije-hand rekening.

Wij menen dat dit onderwerp geen zaak is die in een corporate governance code geregeld dient te worden. De wetgeving op het gebied van het handelen in effecten op eigen rekening en de compliance procedures van de ondernemingen zelf dekken dit onderwerp in voldoende mate.

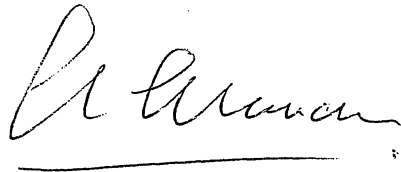
Voorts zijn wij van mening dat dit voorstel de beleggingsmogelijkheden van commissarissen disproportioneel beperkt. Bovendien draagt deze bepaling er aan bij dat het steeds moeilijker zal worden om geschikte kandidaat-commissarissen, zowel binnen als buiten ons land, te vinden, die bereid zijn tot de Raad van Commissarissen toe te treden.

Wij zien uw reactie met grote belangstelling tegemoet.

Hoogachtend,

Mr R.W.J. Groenink
Voorzitter Raad van Bestuur

Jhr. Mr A.A. Loudon
Voorzitter Raad van Commissarissen